

TUZLA HALK EĞİTİMİ MERKEZİ

DİKSİYON

KURSU DERS NOTLARI

ETKİLİ KONUŞMA
KELİME ANLAMLARI
DİKSİYON BİLGİLERİ
UZUN SÖYLENEN KELİMELER
KISA SÖYLENEN KELİMELER

İÇİNDEKİLER

Önsöz	2
1. Etkili konuşmalar için ne yapmak gerekir?	3
1.1.Diksiyon Hap Bilgileri.....	6
1.1.1.Kısa Söylememiz Gerekirken Uzun Söylediğimiz Kelimeler.....	21
1.1.2.Son ‘a’ Sesi Uzun Okunması Gereken Kelimeler	22
1.1.3.Bazı Kelime Anlamları.....	22
1.1.4.Bazı Kelimelerin Doğru Yazımı.....	22
2.Vurgu – Tonlama	23
2.1.Sözcük Vurgusu	23
2.1.1.Sözcük Vurgusu Metni	24
2.2.Tonlama	26
2.2.1.Tonlama Alıştırması.....	27
3.Sessiz Harflerin Ortaya Çıkış Noktaları	29
3.1.Çıkış Noktasında Meydana Gelen Değişikler.....	29
3.1.1. h-m-r-ş Harflerinin Çıkışı	30
Tekerlemeler	31
Kelime Söylenişleri	38
Konuşma Metinleri	39
Diksiyonla İlgili Güzel Sözler	41
Kaynakça	42

EĞİTİM VE KÜLTÜRÜN BULUŞTUĞU YERDE BULUŞALIM

Kursiyerlerimize eğitim seviyesi, yaş ve cinsiyet farkı gözetmeksizin hizmet veren Tuzla Halk Eğitimi Merkezi, gerektiğinde resmi kurum ve çeşitli kuruluşlarla iş birliği yaparak, mesleki, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerle hayat boyu yapılan eğitim, üretim, rehberlik ve uygulama etkinliklerine yönelik çalışmalarını devam ettirmektedir.

Tuzla Halk Eğitimi Merkezi, yılda ortalama 500 uzman öğretmeni ile 300 farklı alanda 450 kurs merkezinde 1750 kurs açarak yaklaşık 50 bin kursiyerine hizmet vermektedir.

Kurumumuz "Açık Ortaokulda ve açık lisede" toplamda 10 bin kadar açık öğrenim öğrencisine hizmet vererek Tuzla ilçesinin eğitim kalitesine büyük katkı sağlamaktadır. Ayrıca üniversiteye hazırlık için destekleme ve yetiştirme kurslarımıza katılan öğrencilerimizin her yıl %75 üzerinde öğrencimizin çeşitli üniversiteleri kazanmalarına ve yerleştirilmelerine büyük katkı sağladık.

Kurslarımızda verdiğimiz eğitim, hızlı değişimin insan hayatında ortaya çıkardığı yeni ihtiyaçların giderilmesinde bir çözüm olarak kabul edilebilir. Tuzla Halk Eğitimi Merkezi kursiyerlerine yaşadıkları yere en yakın kurumlarda ve merkez binamızda cam, çini, gümüş işlemeciliği, tekstil, şiş örücülüğü, ahşap boyama, nakış, dikiş, çocuk eğitimi, arıcılık, Osmanlıca, Kuran-ı Kerim, iletişim-diksiyon, bilgisayar, arıcılık, emlak danışmanlığı, hijyen eğitimi, okuma yazma eğitimi, bağlama, İngilizce, Arapça, Rusça, işaret dili, halk oyunları, spor ve diğer mesleki ve genel alanlarda talepler doğrultusunda kurslar açmaktadır. **Açılan kurslara kayıt yaptırmak isteyen vatandaşlarımız web sitemiz üzerinden kolaylıkla ön kayıt yaptırabilir.**

Metin ÇANGIR

Tuzla Halk Eğitimi Merkezi Müdürü

ETKİLİ KONUŞMALAR İÇİN NE YAPMAK GEREKİR?

- Her konuşmanın bir temel mesajı ve onu destekleyen en fazla iki veya üç yan mesajı vardır. Yani bir seferde birden fazla mesaj vermeye çalışmayın. “İnsanlar sizi niye dinleyecek?” sorusuna anlamlı bir cevabınız olmalı.

Çok şey söyleyip, hiçbir şey anlatmamak yerine, az şey söyleyip, bir temel mesajı vurgulamak çok daha etkili bir yöntemdir.

Fenelon’un dediği gibi; “Ne kadar uzun anlatırsan o kadar az hatırlanır.”

- Vermek istediğiniz mesajlara öncelikle siz kendiniz inanın. İnanmadığınız hiçbir şeyi başkalarına inandırıcı şekilde aktaramazsınız. Dolayısıyla başkaları tarafından yazılmış ve son dakika sizin elinize tutuşturulmuş konuşma metinlerini lütfen çöpe atın, hiçbir işe yaramaz. Kendi cümlelerinizi kullanın. Konuşmalarınıza hissettiklerinizi, yani coşkunuzu, inancınızı yansıtın. Aksi takdirde birilerinin sözcüsü durumuna düşersiniz.

- Konuşmanızın çerçevesini iyi belirleyin. Konuşma süreniz konuşmanın içeriğini belirler. Daha kısa konuşmalar söz konusu olduğunda daha kısa sürede etki bırakacak vuruculukta sözler ve örnekler seçmeniz gerektiğini unutmayın.

Ancak süre uzun diye aynı konular etrafında dönüp fazla detaya girerek dinleyicileri sıkmayın. Sürenizi, dinleyicileri dahil edecek şekilde kullanın.

- Dinleyicilerden bağımsız hiçbir konuşma başarılı olamaz. Dolayısıyla konuşmanızı kimler dinleyecek? Dinleyicilerinizin ilgi, bilgi, kültür, yaş düzeyi, beklentileri, ihtiyaçları nedir? Bu sorulara verilen cevaplar, konuşmanızın içeriğini etkili şekilde hazırlamanıza yardımcı olur.

Konu ne olursa olsun, her konuşma için dinleyicilerin ilgisini çekecek, beklentilerini karşılayacak, onlarla ortak zemin kuracak nitelikte hazırlık yapmanız gerekir. Aksi takdirde ne kadar iyi anlatırsanız anlatın, dinleyicilerin anlamadığı, sıkıldığı ya da dahil olmadığı bir konuşma iz bırakamaz.

- Konuşmanız sağlam bir kurgu üzerine otursun. Söyledikleriniz tutarlı olsun ve belli bir mantık silsilesi takip etsin. Yani daldan dala atlamayın ya da dağ keçisi gibi sıçramayın. Ön hazırlık aşamasında konuşmanızın iskeleti üzerinde çalışın. Konudan konuya geçerken köprü kurun. Böylece kopuklukların önüne geçin. Önemli bölümleri daha fazla bilgi ve örnekle zenginleştirin.

- “Nasıl başlarsanız öyle gider” sözü doğrudur. Bir konuya nasıl başlayacağınıza dair mutlaka hazırlık yapın. İlk sözlerinizden emin olun ve bu sözleri yaratıcı, ilginç,

farklı hale dönüştürün. Ancak ilginç olsun diye konuşma konunuz ile ilgisi olmayan örnekler, alıntılar, hikâyeler kullanmayın.

En önemlisi bir konuşmaya nasıl başlayacağınızın mutlaka provasını yapın ve asla telaşlı davranmayın. Giriş sakin, kendinden emin, samimi, pozitif ve farklı olmalıdır.

- Arka arkaya sıralanan bilgi bombardımanı şeklindeki konuşmalar, insanları bilgisiz kılar. Dinleyiciler, bir süre sonra bunaldıkları için hiçbir şey hatırlamamaktadır. Oysa öğrenme süreci, eğlenceli, renkli ve dahil edici olduğu sürece başarılı olmaktadır.

Yani dinleyicilerinizi hem bilgilendirmeli, hem eğlendirmelisiniz. Elbette eğlendirmek, konuşmanız boyunca yerli yersiz fıkra anlatmak, laubali bir üslup içinde konuşmak manasına gelmemektedir. Ancak konuşmanızın içine serpiştireceğiniz anılarınız, ilginç hikâyeler, konuşmanızı daha ilginç hale getirir.

- Mizah, etkili bir silahtır. Bu silahın gücünden faydalanın. Ancak bu silahı kullanmayı bilmiyorsanız, derhal vazgeçin. Zira komik olmak ile komik duruma düşmek arasında çok ince bir çizgi vardır.

Anlattığınız fıkranın sonunda hiç kimsenin gülmediğini düşünün. Bu korkunç sessizliği bertaraf etmek oldukça güç olacaktır. Ancak ölçülü ve içten espriler, konuşmanıza müthiş renk katar. Unutmayın, insanlar gülünce daha hızlı öğrenir, daha iyi hatırlar.

- Dinleyicilerinizi konuşmanıza dahil edin. Onları konuşmanızdan soyutlamayın. Ara sıra sorular sorun, yorumlarını alın, tahminler yaptırın. Sorularına tatmin edici yanıtlar verin ve mutlaka gözlerine bakın. Dinleyiciye değer verdiğinizi, onların varlığının farkında olduğunuzu hissettirin.

- Tıpkı bir romanın, bir filmin, bir fıkranın sonu gibi bir konuşmanın da sonu çok önemlidir. Konuşmanın sonunda söyledikleriniz ve yaptıklarınız adeta zihinlerde kalan “son tat” tır. Dolayısıyla finalin ilginç, çarpıcı, kısa, az-öz ve pozitif olması büyük yarar sağlar.

Konuşmanızın sonunda dinleyicilerinizi sorunları ile baş başa bırakmayın. Tam tersi motive edin, güldürün, vizyon kazandırın, çözüm yolları gösterin. Konuşma mekânından pozitif duygular ile ayrılmalarını sağlayın.

Girişte olduğu gibi finale de mutlaka iyi hazırlanın. “Bir şekilde sonunu bağlarım” diye düşünmeyin. Konuşmanızı nasıl bitireceğinize dair mümkünse prova yapın.

Sonuç olarak; belirtilen hususları dikkate alan bir konuşmacı, sıradan, klişe ve dinleyiciyi neredeyse yok sayan biri olmaktan çıkıp iz bırakan konuşmalara imza atacaktır.

Böyle bir konuşma, sizin “lider” olarak algılanmanızı, kitleleri harekete geçirmenizi ve değerli fikirlerinizin kalıcı hale dönüşmesini sağlar.

Samimi, inançlı ve mert devlet adamı Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün, onca kargaşanın içerisinde, vatanın işgal edildiği yıllarda bölge bölge gezip Anadolu insanını Kurtuluş Savaşı'na hazırlaması, onun dahi bir hatip olduğunu gösterir. Milli mücadelede sağdan soldan atılan laflara ve fitnelere cevap yetiştirmeye çalışan ve ömrü "Milletim, ülkem" demekle geçen Atatürk, içte ve dışta birçok gafil, hain, çıkarıcı, solucan ruhlu insanlarla mücadele edip, muzaffer bir komutan olmuştur.

Onun, "Efendiler!" diye başlayan ve tüyleri diken diken eden konuşmaları, dünyanın her yerinde ayakta alkışlanmıştır. Bizler toplumumuza ve kendimize faydalı olmak istiyorsak, konuşmanın inceliklerini kavramaya çalışmalıyız ve uygulamalıyız.

1.1.DİKSİYON DERSİ HAP BİLGİLERİ

- **'Yağış' kelimesi söylenişi**

Türkçe de 'ğ' sesi telaffuz edilmez. 'Ğ'den önceki ünlüyü yani 'a' yı bir değer daha uzatarak , 'ı' yı ise bir değer olarak ardına ekleriz.

Yağış → yaaiş

Fonetik alfabede (konuşma dilinin ses özelliklerini veren alfabe) uzun okunacak ünlülerin önüne ':' (iki nokta üst üste) konur.

A: , i: , o: , u:

Yağış → yaaiş

Yağmur → ya:mur

Sağlam → sa:lam

Ağız → a:ız

Ağaç → a:aç

Kağıt → ka:ıt

Sağır → sa:ır

Sokağın → soka:ın

kağıt → kaat

kuğu → kuu

boğaz → boaz

doğal → doal

soğan → soan

oğul → oul

koğuş → kouş

doğu → dou

kaynaştırır.

İstisna

'E' ve 'i' ünlülerin yanına 'ğ' sesi gelirse 'y' olarak okunur.

Beğeni → beyeni

Eğer → eyer

Değer → deyer

Eğitim → eyitim

Değişim → deyişim

- **'Di mi ?' kelimesindeki yanlışlık**

Değil mi → di mi X

Değil mi → deyil mi ✓

Değil mi → diyil mi ✓

• **'Merak' sözcüğü ek aldığında meranı mı yoksa merakı mı , olur ?**

K ile biten sözcüklerin çekim eki aldıklarında yumuşayıp 'ğ' olduğunu biliyoruz. Ancak yabancı dillerden gelen sözcüklerde yumuşama olmaz.

Merak → merakını

Hukuk → hukuku

Örnek cümleler;

- ✓ Ne olur söyle merakımdan öleceğim.
- ✓ Onunla kırk yıllık hukukumuz var bizim.

Ahlak → ahlaka ,ahlakı

Evrak → evraka , evrakı

Halk → halka , halkı

- Özel isimlerde de uygulanır

Orhan Pamuku ,Kızılırmakı

• **Sert ünsüzlerin yumuşaması kuralı**

P,ç,t,k ünsüzlerine ünlü ile başlayan ek getirildiğin de seslerde yumuşama olur.

P + ı → bı
Ç + i → ci
T + ı → dı
K + i → gi – ği

sebec + i → sebebi

ağaç + ı → ağacı

çorap + ı → çorabı

kazanç + ı → kazancı

cilt + i → cildi

ahenk + i → ahengi

kilit + i → kilidi

denk + i → dengi

ant içti → and içti ✓

harp okulu → harb okulu ✓

mağluğ etti X

mağluuuuub etti ✓

İstisna:

Kural dışı olanlar

Fiyat + ı → fiyatı

Hayat + ı → hayatı

Sac + ı → sacı

Eskiden mahallede top oynarken 'istooooooooop' derdik. Aslında 'stop' demeye çalışırdık

- Özneden sonra virgül tonlaması yapın; cümlenin devamı olduğu anlaşılın, yüklem de yerini bulsun. Yersiz yaptığınız nokta tonlaması yapmayın
- Öznenin ardından koyduğunuz nokta, yaptığınız nokta tonlaması şu sorunun cevabı gibi oluyor
-Mehmet mi?
-Mehmet.

Batı dillerinden dilimize yerleşen kimi sözcüklerin söylenişi biraz zor olabiliyor. Bunlar daha çok iki ünsüzün yan yana (kr,bl,st,fr) gelmesi sonucu oluşabilir. Blucin, francala, gram klakson,vb. bu kelimeleri söylerken mümkünse iki ünsüz

arasına ünlü bir getirmememiz gerekir.

Bilok X blok v

Gırip X grıp v

Kırem X krem v

• Kelimelerde şapka kullanımı

İlk önce şapkanın işlevinden bahsedelim.

Şapka ^ düzeltme işaretidir. Şapkalar üstüne geldiği ünlü harfin uzun okunması gerektiğini göstermez.

Â:aaaaaaaaa X

Asıl amacı, bir önceki ünsüzün ince okunması gerektiğini gösterir. Kimi sözcüklerde hem inceltme hem uzatma birlikte gerektiği için yanlış algılanır.

Sabit : saaaaaaaaaaabit

a sesi uzar , ama 'a' sesi üzerinde şapka yoktur.

Sade : saaaaaaaaaade

Rüzgâr ,dükkân gibi kelimelerde şapka vardır inceltir ama uzatmaz!

Kâşif , Kâşane gibi sözcükler de hem inceltme hem de uzatma yapar.

- **'Muhatap' kelimesi nasıl kullanılır?**

Muhatap kelimesi iki 't' ile söylenmesi son derece kulak tırmalayıcı bir yanlıştır.

Muhattap X

Ayrıca böyle yazılması da son derece yanlıştır.

Muhatap kelimesi Arapça bir sözcüktür. Kendisine söz söylenen, kendisiyle konuşulan, hitap edilen kimse anlamlarına gelir.

muhataaaaap v iki 't' olmadığı gibi ilk 'a' sesi de uzundur ayrıca ünlü ile başlayan bir ek aldığında p→b ye dönüşür.

Sen benim muhaatabım değilsin.

O senin yaşıtın da değil muhataabın da değil.

Murathan Mungan'dan bir alıntı;

Muhatabı da olmayan gecikmiş hesapların ardına düşüyordu.

Haldun Taner'den bir alıntı;

Konuşmalarından usanmışım hiçbir konuşmaya muhatap ve tanık olmayacağım.

- Muhatap olmak şeklinde kullanımına da sıklıkla rastlanır.

Bu konu da onunla muhatap olmak istemiyorum.

Ardından ünlü ile başlayan bir kelime geldiği için ;

muhatap olmak X

muhataaab olmak v

Yanlış kişilerle muhataaab olmaktan kaçının

- **Şapkalı örneklere geri dönelim :**

Düzeltilme işaretinin çok gerekli olduğu iki benzer sözcük vardır .’kar – kâr’

Kâr: alışverişte elde edilen maddi kazanç ince k ile yazılır.

Kâr haddi, her hâlükârda, akıl kârı

Eğer kâr kelimesini ince k ile değil kalın k ile söylersek, bu sene şirketimizin karı geçen yıla göre arttı dersek nasıl olur?

Kar: mevsim yağın beyaz buz billurlar

Lapa lapa kâr yağıyor dersek nasıl olur?

- **’Hacettepe’ kelimesi nasıl kullanılır?**

Yer isimlerini söylerken birçok zorluklarla karşılaşırız.

Hacettepe mi yoksa haaaaaacettepe mi ?

Hacet + tepe iki sözcükten oluşur.

Hacet: gereklilik, lüzum, ihtiyaç, dilek

Ahmet Haşim; ’bir gamlı hazanın seherinde ısrara ne hacet yine bülbül’ demiş

Hacet kapısı: dua etmek ya da dilekte bulunmak için dua edilen türbe kapısı anlamına gelir.

Haaaaaacet tepesi, üzerinde yapılan duanın kabul olunacağına inanılan dağdır.

Haaaaaacettepe v

hacettepeX

- **'Katil' kelimesinin kullanımı**

Katil zanlısı mı kaaatil zanlısı mı ?

Kaaaaatil: Cinayeti işleyen kişi cani (kaaaaatili bulmak için uzun süre uğraştılar)

Katil zanlısı öldürmek, öldürülmek, katledilmek, cinayet

Kaaaaaatil: Cinayeti işleyen kişi cani

Katil: Yapılan eylem cinayet

Kaaaaaatil zanlısı X

katil zanlısı √

- **'Domine etmek' kelimesi yaygın kullanım yanlışlığı**

Maçı domine ettiler. / ikinci devreyi tamamıyla domine ettiler. Hatta kullanım alanımıza dominasyon kelimesi bile girdi.

Oyunu domine eden Kasımpaşa'ydı.

Kazanmaktan daha da önemli olan 90 dakika oyunu domine etmekte

'Domine' yerine kullanabileceğimiz

Sözcüklerimiz

tamamıyla hakim, hükmetti

ağır bastı,

Yönlendirdi

Hâkimiyet

Ezdi, ezip geçti

- **'Seri' kelimesinin yazımı**

Seri – seriiii

Seri: birbiri ardına gelen birbirinin devamı durumda gelen şeylerin bütünüdür.

Buradakiler serisi tükenen mallar.

Seriiiiiiii: hızlı çabuk

Seri şekilde çalışıp işi bitirmek istiyor.

Seri:Fransızca

seriiii :Arapça

- **'Vaka' kelimesi nasıl telaffuz edilir ?**

Olay demek dururken ille de Arapça karşılığı olan vaka kelimesi kullanmak isteyenlere duyurulur.

Vaaakaa X vakaaaaa X vakıaX

Eskiden kesme imiyle ayrılırdı vak'a (olay) (vak'a her yönüyle gören biri tarafından anlatıldı.)

Vakanüvis: Osmanlı devletinde resmi devlet tarihçisidir.

Vakıa: olgu gerçi her ne kadar vakıa bütün bu olanlar unutulmayacaktır.

Vaka kelimesi 'k 'sesi ile ardından gelen 'a' arasında ufak bir duraklamayla söylenir.(vak a)

Olmuyorsa hiçbir 'a' yı uzatmadan söyleyelim ya da en iyisi 'olay' diyelim

- **'Usul' kelimesi nasıl kullanılır?**

Usul ve usûl kelimeleri ufak bir farkla ayrılır. Tek fark 'l' nin söyleniş şeklidir.

Dilimizde 'l' sesi iki farklı şekilde söylenir; kalın l ve ince l

Usul kalın l } şeklinde söylenir.

Usûl ince l }

Usûl: yöntem tarz eski

Usûl erkan: takip edilmesi gereken davranış tarz

Usûlü dairesinde: adet neyi gerektiriyorsa o tarz

Usûlülele: usulüne uygun şekilde yavaşça

Ünlü bir ek geldiğinde 'l' sesinin uzadığını fark etmişsinizdir.

Usûl / usûl +ü → usuuuuulü

Usul :alçak yavaşça burda 'l' sesimiz kalın usul usulca

Ümit Yaşar Oğuzcan şiirinden bir dördlük,

Omzuma bir güvercin konu

Aldım elime

Usul usul okşadım

Sevdiğim gençliğimi yeniden yaşadım.

- **'Adile, Halit' gibi kelimeler nasıl telaffuz edilir?**

Bazı isimler farklı farklı şekilde söylenir.

Örnek; Adile Naşit adlı ünlü oyuncumuz soyadında sorun yok ama adında söyleniş farklılığı olabiliyor.

Adil mi aaaadile mi ?

Adil: adaletli, haktan, hukuktan yana olan ,Arapçadır.

Aaaaadil diye erkek ismi zaten vardı Aaaaadile ise dişi olanıdır

Aaaaadile Naşit v

- **Halit mi haaaaalit mi ?**

Halit X haaaalit v

Haaaalit: sonsuz ebedi olan

- **'İkametgah' kelimesi nasıl telaffuz edilir?**

İkametgah(ince k) mi ikametgah(kalın k) mı?

Sözcüğün kökü ikamet ve Arapça bir yerde sürekli kalma oturma anlamındadır.

Siz Tuzla da ikamet ediyorsunuz değil mi?

Sözcük kalın k ile ikamet ikametgâhı şeklinde söylenir.

Ayrıca ünlü ile başlayan bir ek kaldığında 'a'sesinin uzadığını fark edelim.

İkametgaaahı v

İkametgah ilmühaberi: konut belgesi ikametgah senedi

- **'Yarar' kelimesi nasıl kullanılır?**

Arapça ve Farsça girmiş sözcükler dışında dilimizde ünlü uzatılması yoktur.

Yarar da Türkçe bir kelime olduğu için uzatma olmaz. Yaraarı X

Fakat karar kelimesi Arapça kelime ve ünlü ek aldığına karaarı şeklinde söylenir.

Karaarı ✓ / yaraarı X / zaraarı X

- **'Anfi' mi 'ampli' mi?**

'Arabasına bir anfi taktırır yıkıyor ortalığı 'diye hava atan insanlar etrafınızda vardır ama onlara söyleyin aslında 'anfi' diye bir kelime yok.

Arabalar da müzik dinlemek isteyenler için yapılmış amplifikatör(ampli) isimli alettir.

- **'Gazap' kelimesi nasıl söylenir?**

Gazaaaaaba gelmek mi gazaba gelmek mi hangisi?

Gazap kızgınlık, öfke anlamına gelmektedir ve tek başına söylendiğinde bir yanlışlık olmaz fakat ek aldığına yani gazap + ı olduğun da p→b ye dönüşerek gazabı şeklinde söylenir.

Gazaaaaabaaa X gazaaabı X

Gazaba ✓ gazabı ✓

Belki gazaptaki bu olay 'azap 'kelimesi arasındaki benzerlik neden oluyor olabilir.

Çünkü azap kelimesi ek alınca azaaabı olur a sesi uzar p→b olur

Vicdan azabı → vicdan azaaaaabı ✓

Ahmet Hamdi Tanpınar'ın bir sözüyle bitirelim;

Gündelik hayatımla arama yaşanmamış rüyaların azabı (azaaabı) girmiştir.

Gazabı ✓ azaaaaabı ✓

- **'Rakım' kelimesinin iki türlü manası vardır.**

Eğer dağlardan bahsederek 'ra:kım' şeklinde okunmalı,(a sesi uzatılır)

Eğer içecek olan alkol olursa 'rakım' şeklinde okunmalıdır. (a sesi kısa)

- **'Şarj' mı 'şarz' mı ?**

'Şöyle diyoruz telefonumun şarzı bitti' gülüyorsunuz değil mi ?

Bir tanecik akıllı telefonlarımız pille çalıştığı ve elimizden düşürmediğimiz için normal olarak pilleri bitiyor bu nedenle yeniden pilleri doldurmak yani şarj etmek gerekiyor.

Şarj doldurmak, yüklemek demektir.

Argo kullanımı pek tasvip etmediğimiz ama kullandığımız cümleler vardır

Sonunda kafası şarj etti.

- **'Akliselim' kelimesi nasıl kullanılır?**

Örnek cümleyle başlayalım;

'Bu soruyu çözmek için akliselim biri gerekiyor'

Akliselim; sağduyu, iyiyi kötüden ayıran kişi değil ayırma yeteneği

Akliselim; sağduyu sahibi değil X

Sağduyu ✓

Şimdi cümlemizi düzeltirsek; 'bu soruyu çözmek için akliselim sahibi biri gerekir'

Akliselim biri X akliselim sahibi ✓

Atatürk'ün bir sözü; milletimizin yüksek akliselimi başlıca mürşidimiz olmuştur.

- **İlk hecede 'L' ler nasıl söylenir?**

'L' sesi ile başlayan öz Türkçe sözcük yoktur onun için sözcük başlarında l sesleri ince söylenir. Lazım (ince)

Lazım X	Lastik X	} kalın L	lazım v	lastik v	} ince L v
Lavabo X	Lamba X		} değil	lavabo v	

L sesi ile başlamayan ama ilk hecesinde l sesi olan sözcüklere bakalım.

Klas, klasik, klasman, klasör, klavye.... Tamamı ince söylenir.

- **'Sıkıntı' kelimesi kullanım alanları**

'Manavda bunlar taze mi diye sorduğumuzda sıkıntı yok abi' derler. 'Spikerlerimiz maç anlatırken ara pasında sıkıntı oldu,' derler yerli yersiz kullanımda anlam bozukluğuna yol açar. Hâlbuki sıkıntı kelimesinin anlamı,

Sıkıntı 1: cefa bezginlik

Sıkıntı 2 yorgunluk meşakkat

Sıkıntı 3: geçim darlığı

Sıkıntı 4: problem sorun galiba en çok da bu anlamda kullanıldığı için bozukluk oluyor.

- **'Dahi' kelimesi nasıl kullanılır?**

Artık gelse dahi beni bulamaz. / Artık gelse dahi (daaahiii) beni bulamaz.

Söylenişleri farklı ama yazılışları aynı olan iki sözcüğümüz sık sık karıştırılmalıdır.

Dahi: de da, bile anlamında kullanılır. Diyet yapıyor ama tatlı dahi yiyor.

Dahi(daaahii) : olağanüstü yetenekli kimseler için kullanılır. Einstein bir dâhiydi.

Oyuncaklı tümceyle bitirelim. 😊 Messi'ye dahi, dahi diyorlar.

- **'Hakem – rakip' nasıl telaffuz edilir?**

Haaaakem X rakiiiiip X

Hakem v rakip v

- **'Adına' kelimesinin kullanım alanları**

'Verilen eğitim adına teşekkür ederim.' Eğitim adına teşekkür edemezsiniz verilen eğitim için teşekkür ederiniz.

Nedeniyle, açısından, amacıyla, için bu anlamları kastettiğimiz her yerde adına kelimesini kullanabiliriz.

Bir adı olan her şey de onun yerine onun hesabına demek istediğimiz de

'Bu ödülü kurumum adına alıyorum', derken olur. Ama yemeğin pişmesi adına, kilo vermek adına derken olmaz.

'Uygarlığın adına büyük ilerleme' olur ama 'uygarlığın ilerlemesi' adına olmaz. 'Kanun adına' olur ama 'kanunun çıkarılması' adına olmaz.

- **'İnfaz edildi' kelimesinin yanlış kullanımı**

'Eşinin yanında infaz edildi, evlilik hazırlığı yapan çift infaz edildi.'

Aslında burada öldürüldü demek istiyoruz.

İnfaz; hukuki bir terim ve yargıdan çıkan kararı uygulama yerine getirme demektir. Ama biz idam edildi kelimesiyle özleştiriyoruz. Her yargı kararı infaz edilir, uygulanır. Yargı karar verir devlet uygular. Üstelik bir cinayet haberini öldürüldü yerine infaz edildi dememiz onu meşrulaştırır. Suç işleyeni yargı yerine koyuyor cezayı kesiyor ve uyguluyor.

- 'Kolektif' kelimesi yerine 'ortaklaşa' ; 'entelektüel' yerine 'aydın' diyelim.
- TDK 'koleksiyon' kelimesi yerine 'derlem' i vermiş, kullanabiliriz.
- Yeni Zellanda ve Venezüella kelimelerini telaffuz ederken tek 'l' olarak söyleyelim. Yeni Zelanda, Venezüela şeklinde. Zaten yazımı da tek 'l' olarak

yazarız.

- 'Bu not kitaplar da görünüyor.' Bir bilgi ve ya bir not kendiliğinden gözükmez, ancak bizim tarafımızdan görülür.

Anladığınız gibi anlamını karıştırdığımız iki kelime 'görölmek ve görünmek'

Görölmek; görünür olması bizim tarafımızdan fark edilmesi algılanmasıdır.

Görünmek; bir şeyin kendiliğinden ortaya çıkması gözükmesidir.

Bir şey görünür olunca biz onu görürüz o da görülür.

- Bu yüzden, bundan dolayı, bu nedenden ötürü çok kullanır, laf kalabalığı yaparız.

Dolayı – ötürü; neden anlamı taşımaktadır.

Yüzden; ise alenen nedeniyle demektir.

Birisini tercih edelim.

- Eğer neden sözcüğü kullanacaksak sadece 'bu nedenden' değil 'bu nedenle' dememiz gerekir.

- Son zamanlar da soru sorarken kullandığımız son derece basit sıradan bir kelime var : ‘ney?’

Senin adın ney ? Elindeki ney? Kitabın adı ney ?.....

Türkçede ‘ney’ diye bir sözcük yok olmadığı gibi kullanımı da yoktur. Sadece ‘ne’ vardır.

- Türkçede örnek vermek gerekirken ‘atıyorum’ yerine kullanılacak çok kelime vardır. Mesela , örneğin, söz gelimi ,farz edelimgibi
- Bakiye, bütünden; artan kalan demek ‘kalan bakiye’ yerine birisini söylememiz yeterli olacaktır. Ayrıca ‘a’ sesi kısa olacak şekilde telaffuz ederiz.
Bakiye v
- Bakaya bakiyenin çoğulu askerlikte kullanılır. İki ‘a’ sesi de uzundur.
Ba:ka:ya v
- ‘Toplam – yekûn’; ikisi de aynı anlam siz yan yana kullandığınız da ‘toplam toplam’ şeklinde konuşmuş olursunuz.
- ‘Nüans’ kelimesi ince fark demek ve Fransızcadan geçmiştir. Siz cümle içinde ‘nüans farkı’ şeklinde söylerseniz aynı anlama gelen iki kelimeyi kullanmış olursunuz. Nüans kelimesi yerine ‘ince ayırım’ Türkçesini söyleyebilirsiniz. Veya TDK ‘ayırtı’ kelimesini karşılık olarak vermiş onu kullanabiliriz.
- ‘Arka fon’ fon zaten arkada olur, ön fon diye bir şey yoktur. Onun için sadece ‘fon’ demek yeterli olacaktır.
- ‘Geri iade’ iade sözcüğü içinde zaten geri anlamı taşımaktadır. Alınan bir şeyi geri vermek demektir. Yani iade ettim veya geri verdim demek yeterli olacaktır.
- ‘Müjdeli haber’ müjde tek başına sevindirici haber demektir. Sana bir müjdem var veya sana bir haberim var demek yeterli olacaktır.
- Oldukça kelimesi olabildiğince, olduğu kadar anlamı taşımaktadır. Çokluk değil aksine azlık ifade eder. Oldukça kelimesini kullandığınız yerdeler de olabildiğince yerleştirin ve kastettiniz çokluk anlamını veriyorsa sorun yok demektir.
- ‘Çok doyumsuz biriydi’ derken o kişinin tatmin olmadığını aç gözlü olduğunu anlatmak isteriz. Şu anda da ‘doyumsuz manzara, doyumsuz konser, doyumsuz lezzet’ şeklinde kullanırız. Hal böyle olunca anlam olarak ‘tatminsiz konser, tatminsiz lezzet, tatminsiz manzara’ demiş oluruz. Doğrusu ise ; doyum olmaz konser, doyum olmaz lezzet gibi
- Daha
Hala
Henüz } üçü de henüz demek

'henüz daha gelmedi, daha henüz gelmedi, hala daha gelmedi', gereksiz yere kelime kullanıp anlaşıla bilirliğimizi zorluyoruz. Bunun yerine tek kelime kullanıp anlatımız kısa ve öz anlatmış oluruz.

- 'Tabii ki de gelebilirim, tabii ki de olur tabi tamam' bu söylemlerimizde 'tabi' kelimesini zaten pekiştiriyoruz ve sonuna gelen de eki söylemimiz basitleştiriyor. Sadece 'tabi ki' kelimesi yeterli olacak ve o da ayrı yazılması gerekir.
- 'Tekrardan söyledim, tekrardan aradım, tekrardan teşekkür ederim' tekrar kelimesinin arkasına –dan eki getirilemez.

Tekrar tekrar aradım, tekrar teşekkür ederim demeniz yeterli olacaktır.

- Bazı sözcüklerde 'ğ' olmadığı halde ısrarla varmış gibi kullanırız.

Program v	proğram X	magnezyum v	mağnezyum X
Öge v	öğe X	dogma v	doğma X

- Şans; talih, baht, anlamında -şansım yaver gitti, şans vermek- fırsat anlamında kullanırız. Yani hep 'olumlu' anlamlar da kullanırız. Yani olumsuz durumlar için şans yerine 'ihtimal' kelimesini kullanmalıyız.

Avrupa kupalarına katılamama ihtimali var gibi.

- Liyakat sözcüğündeki "t" incedir. Dolayısıyla ek aldığında da "liyakati" olur. Tıpkı "nasihat - nasihati" gibi.
- İnsandan bahsederken "tane" kullanılmaz.
Üç tane asker şehit oldu."
"İki tane öğretmen, beş tane işçi, yirmi tane madenci" } Denmez.

"Üç asker, iki öğretmen, beş işçi, yirmi madenci" denir.

- Bir şeye yabancı kalmak anlamında kullanılan "Fransız kalmak" deyiminin yaklaşık benzeri eskiden beri dilimizde mevcut. İlgili kelime "bir işin yabancı, toy" anlamındaki "acemi". Acemi, acem "yabancı, özellikle İranlı" kelimesinin nispet hali. Bir anlamda "acem kaldı" diyoruz.
- Otomatikman, dilimizde otomatikman diye bir sözcük var. Fransızcadan geçmiş. Kendiliğinden, otomatik olarak anlamında, bunu biliyoruz. Bu kelimedenden yola çıkarak türettiğimiz iki sözcük var ki gerçekte yoklar. Direkman ve psikolojikman. Zaten direkman değil olsa olsa direktman olur o kelime. Otomatikman diyelim ama psikolojikman ve direkman kelimelerini dilimizden atalım. Psikolojik olarak ve direkt olarak ya da ilki için ruhsal, diğeri için doğru, doğrudan diyelim.

- Ayriyeten, külliyyen, siyaseten, ilaveten, mecburen... Bütünüyle, siyasi olarak, ilave olarak, mecbur olarak anlamlarında... Bu kelimeler Arapça, sonuna gelen ek de Arapça. Olduğu gibi geçmiş dilimize. Buraya kadar sorun yok. Biz bu eki alıyoruz Türkçe bir sözcüğün sonuna koyuveriyoruz. 'Ayriyeten' diyoruz

yanlış kullanıyoruz. Üstelik 'ayrıca' diye, pırıl pırıl Türkçe bir kelime varken. Bir de bazıları 'gelerekten, yaparaktan' şeklinde kullanıyorlar bu eki. Yine yanlıştır.

- 'Ne ne' bağlacının olduğu cümlelerde fiil olumlu karşılanmalıdır. Ne kardeşi ne arkadaşı yanındaydı. Ne yüzüme baktı ne bana bir şey söyledi.
- İnkılap: Arapça "kalp etmek" kökünden geliyor. "Değiştirmek, dönüştürmek"
- İnkılap: Arapça "Kelp" kökünden geliyor. Kelp, "köpek", dolayısıyla inkılap da "köpekleşmek" anlamına geliyor.
- Naçizane, önemsiz olarak haddi olmayarak anlamına gelen bir zarftır.

Farsçadan geçmiştir. İki 'a' sesi de uzundur.

Na:çiza:ne √ Nacizane X

- Bir selamlaşma kelimesi olan 'merhaba' Arapça kökenlidir. Sağlıkla, rahatlıkla anlamına gelir. 'H' sesi yutulmaz. Yazıldığı gibi söylenir.
- 'De Da' bağlacının te/ta şekli yoktur her zaman ayrı yazılır ve kesme işaretiyle ayrılmaz.

Bu sabahta gelmedi X bu sabah da gelmedi √

- 'Kuşku yapmak, stres yapmak, vaz caymak, heyecan yapmak' bunlar yemek değil yapamazsınız. Doğrusu; kuşku duymak, strese girmek, vazgeçmek, heyecanlanmaktadır.

- 'Anbean' kelimesi dışındaki bütün 'an' ile oluşturulan birleşik kelimeler ayrı yazılır. Bu an, şu anda, bir anda, her an

- 'Birkaç, birçok, hiçbir, biraz,' birleşik yazılır. 'Her şey, bir şey, her an, bir an...'

- 'Herkes, herhangi, herhalde,' dışında 'her' kelimesi hep ayrı yazılır.
- 'Yenilgi almak, sigara kullanmak, gecikme yapmak, film yapmak' kullanımı yanlış, olup doğrusu ; 'yenilmek, sigara içmek, gecikmek, film çevirmek' olanıdır.

- 'Şey' sözcüğü ayrı yazılır. 'Bir şey, her şey, hiçbir şey'
- 'Sihhatler olsun' diye sağlık dileyin, 'saatler olsun' kullanımı yanlıştır.
- 'İlk tanışma, ilk konuşma, ilk tanıştığımız gün...' diye kullanılmaz. Tanışma 'bir' kez gerçekleşir. İlki, ikincisi, üçüncüsü olmaz.

• ‘Dolayısıyla ve tamamıyla’ kelimelerinin sonundaki ile ünlü uyumuna göre okunur. ‘dolayısıyla ve tamamıyla’ gibi şekilleri yoktur.

- Sert ünsüzle biten kısaltmalar ek aldığında yumuşatılarak okunmaz.

Rtüğe X RTÜK’e v TÜBİTAĞIN X TÜBİTAK’ın v

• Kanalizasyona inmek ve tıkanıklığı gidermek üzere yapılmış özel baca ‘rögar’dır. lögar ve ya logar değildir.

• ‘Sirküler’ Fransızca kökenlidir. Genelge, duyurum anlamına gelir. Sonundaki -ler eki Türkçe değildir. Kelimenin kökünde bulunur.

- Yazılışı ‘salep’ okunuşu ‘sa:lep (saaalep)’tir. Arada ‘h’ sesi yoktur.

<u>Yazılış</u>	<u>Okunuş</u>
Geleceğim	geliceem
Koşacağım	koşucaam
Okuyacağım	okuyucaam
Vazgeçemeyeceğiniz	vazgeçemiyceiniz
Ağabey	aabi

1.1.1 Kısa Söylememiz Gerekirken Uzun Söylediğimiz Yanlış Kelimeler

- Nüsha : bir belgenin eşi ya da benzeri

‘A’ sesi kısa okunur → nüsha

- Levha ‘a’ sesi kısa ve ek aldığında uzamaz.

Levha:→ levhaaaaaa X levha v

- Lisan kelimesi normal kısa ama ek aldığında ‘a’ sesi uzar lisa:nı münasip
- Hatıra son ‘a’ sesi kısadır.

Hatıra: → hatıraaaa X hatırav

- Hafıza kelimesi de kısa okunur. Hafıza v
- Aka:binde X akabinde v
- Keli:me X kelime v
- Elbi:se X elbise v
- Maka:m X makam v (sadece ek aldığında uzar. Maka:mı)
- Li:se X lise v
- Aksa:n X aksan v
- Hi:be X hibe v
- De:fi:le X defile v
- Mi:zah X mizah v
- Meşa:le X meşale v

1.1.2.Son 'a' Sesi Uzun Okunması Gereken Kelimeler

'Metaa – Nema'

- Nema; büyümek, gelişmek, ekonomik terim, faiz anlamında uzun söylenmesi gerekir. 'Nema: '→nemaaa
- Meta ;ticari eşya ,sermaye anlamı vardır. Ve uzun söylenmesi gerekir

Meta: → metaaaaa

1.1.3. Bazı Kelime Anlamlarımız

- Umar: çare
- Umarsız: çaresiz
- Umursamaz: sorumsuz
- Mahsur: kuşatılmış
- Mahzur: sakınca (bir mahzuru var mı ?)(yalnız söylendiğinde u sesi kısa ama ek aldığında u sesi uzun mahzu:ru varmı?)
- Nüfus: bir bölgede yaşayan toplam insan sayısı
- Nüfuz: etkili olmak, içine işlemek (ek alında ve ya sesli harfle başlayan kelime ile yan yana geldiğin de u sesi uzar. Nufu:z etmek
- Maruz kal- : bir olayın davranışın etlisinde kalmak (tehlikeye maruz kaldım) a sesi uzun ma:ruz
- Mazur: mazereti, özürlü olan (beni mazur gör) a sesi uzun ma:zur
- Şok etmek ve şok olmak değil şok beklenmedik şaşırtıcı bu beklenmedik durum karşında biz şoke oluyoruz ve ya şoke ediyoruz.

1.1.4. Bazı Kelimelerin Doğru Yazımı

Sağ ol, hoş geldiniz, hoşça kal, boş ver, umurumda değil, buyurunuz, tabii ki , komodin kolonya, maydanoz , römork , sarımsak , inisiyatif , dinozor , egzoz , kontör , şofben , şoför , direkt , orijinal , komünikasyon , konsantre , konsültasyon , statükocu , stres , gardırop , havalimanı , naylon , tiksirmek , palyaço ,şalter , sezaryen ,pantolon , sürpriz , dekorasyon , promosyon , panorama , tazyik , menajer , hafriyat , acente , antrparantez , ukala

2. Vurgu – Tonlama

2.1.Sözcük Vurgusu

Sözcüğün bir hecesinin diğer hecelere göre daha baskılı söylenmesi hece vurgusunu oluşturur. Cümle vurgusunun aksine sözcük vurgusu bizim seçimimize bağlı değildir. Kurallarla belirlenmiştir.

- Türkçede sözcük vurgusu çoğunlukla son hecededir. Bir kelimeyi ele alarak görelim.

kaLEM

Vurgu son hecede. Sözcükler ek aldıkça vurgu yine son heceye yani yeni gelen eke kayar.

kaLEM -kalemLER – kalemlerİM – kalemleriMİ – kalemlerimDEN

balkON -balkonDA – balkonDAN – balkondaKİ – balkondakinDEN

Gördüğünüz gibi sözcükleri kendi istediğimiz gibi seslendiremiyoruz. Eğer öyle yaparsak kulak tırmalar, yadırganır ve konuşmamızda yanlış, hoş gitmeyen bir melodi oluşur. Dilin genel konuşma ezgisi içinde bu tip sözcüklerde pek hata yapmayız. Ancak durum bazı sözcüklerde biraz değişiyor, hata yapma olasılığımız artıyor. Örneğin yer adlarında.

- İki heceli yer adlarında vurgu her zaman ilk hecededir.

İZmir - ÇOrum – BURsa

Diğer örneklerde vurgu yerini siz bulun.

SAMsun - PARis BURdur – Sİvas – BOLu – MERsin – Sİnop –

LONdra – İZmit – ŞIRnak – MARdin

- Bazı yer adları aynı yazımla ad ya da sıfat olarak dilimizde vardır. O zaman anlamı ayırt etmek için tabii ki vurgu yeri değişir, son heceye kayar.

ORdu - orDU AYdın – ayDIN

BODRum - bodRUM Mİsır – mıSIR

KARtal- karTAL AĞrı – ağRI

Kiraz - kiRAZ TOKat – toKAT

AVcılar - avcıLAR EŞme – eşME

Bazılarını cümle içinde kullanalım.

ağRI dayanılmaz.

AĞrı'da bulunan AĞrı dağı TÜRkiye'nin en yüksek dağıdır.

Yalanını bir toKAT gibi yüzüne vurdum.

TOKat 1923 yılında il olmuştur.

- Yer adı eğer iki heceden fazla ise vurgu güçlü heceye sürülür. Güçlü hece kapalı olan yani sonu sessiz harfle biten ya da harf sayısı fazla olan hecedir. Ancak bu tanıma uysa bile yer adlarında son hece hiçbir zaman vurgulu hece olmaz.

İsTANbul – Son harfi sessiz harf, kapalı hece ve hem de harf sayısı fazla.

ANkara– Tüm hecelerinin harf sayısı aynı ama ilk hece kapalı, yani sessiz harfle bitiyor.

Başka örneklere bakalım.

AntTALya – IsPARTa – TUNceli – TeKİRdağ – ARdahan – ErZİNcan –

ERrzurum – EDİRne – SiLİFke - KASTamonu – MARmara

2.1.1.Sözcük Vurgusu Metni

Bu metinde daha çok yazımları aynı ama türleri dolayısıyla anlamları farklı sözcükler bulacaksınız. Bu sözcüklerle birlikte diğer söyleyiş kurallarıyla vurgu inceliklerine dikkat ederek okumaya çalışın. Doğru söylenişler için metnin seslendirmesine dinleyebilirsiniz.

Karşısındaki kalabalıkta Aydın'dan gelen aydın profesörler, Tokatlı Osmanlı tokadı ustaları, orduya yazılmak isteyen Ordulu gençler, bodrum katında doğan Bodrumlu çocuklar, denizli şehir özlemi duyan Denizlili bir aile, çektikleri ağrıları Uşaklı uşaklar tutarak gidermeye çalışan Ağrılı ihtiyarlar vardı. Çarşamba günü Samsun Çarşamba'ya, Perşembe günü Ordu Perşembe'ye dönmesi gereken öğrenciler, on sekiz kişilik Kırgızistan, Moğolistan ve Pakistan'dan gelen kabile, mısır tarlalarını bırakıp gelen Mısırlı tarımcılarla beraber, sesleri en ıraktan bile duyulabilen Iraklı Türkmenler ona heyecanla bakıyordu. Biraz daha arkalarında Çeşme'den gelen çeşme

tamircileri, Konak'ın konaklarda büyümüş yerlileri, en sevdiği yiyecek menemen ve kiraz olan Menemenli ve Kirazlı çocuklar, mavi bayraklı bir sahil isteyen Bayraklılı aileleri görüyordu. İstanbullular da elbette oradaydı. Elleri büyük Afganistan halılarıyla oturan Büyükdalılarının hemen yanında omuzlarındaki heybeyle dikkat çeken Heybeliadalılar da vardı. Sirkeci Garında Sirkeci dükkânı olan bir aile, kartal bakışlı Kartallılar, balat besteleyen Balat semti ile şarjı biten fenerlerini kullanamayan Fenerbahçe taraftarı Fener semti sakinleri, İncirli'nin taze incirlerini getiren on bir çiftçi de orada boy gösteriyordu. Ankara'dan gelen misafirler arasında Elmadağlı dağ elması çiftçileri, kurtuluşu demokraside arayan Kurtuluşlu işçiler, tatil sitelerine mobilya dağıtımını yapan Siteler esnafı, elli yıldır oraya temelli yerleşmiş Temelli'nin ileri gelenleri, ulusuna fazlasıyla sadık Ulus semtinin delikanlıları ve her gece uyumadan önce yıldızları izleyen Yıldızlı çocuklar bulunuyordu.

Konak, Kiraz, Bayraklı: İzmir'in ilçeleri.

İncirli: İstanbul'un Bakırköy ilçesinde bir semt.

Siteler: Ankara'nın Altındağ ilçesine bağlı mobilya dükkânlarının yerleştiği bir semt.

Temelli: Ankara'nın Sincan ilçesinde bir semt.

Kurtuluş, Yıldız: Ankara'nın Çankaya ilçesine bağlı iki semt.

- Özel ad olsun olmasın bileşik sözcüklerde vurgu her zaman ilk sözcüğün son hecesindedir. İlk sözcük tek heceliyse vurgu o tek hecede yani ilk sözcüktedir gene.

ÇaNAKkale -	EIMAdağ -	GÖLbaşı -	DiYARbakır	
KahraMANmaraş-	GaZİAntep -	SACayağı -	cumHURbaşkanı -	YERelması
BİNbaşı -	deNİZaltı -	aYAKkabi -	Suböreği -	aNAvatan
KUŞburnu -	YavRUağzı			

- Bileşik sözcüklerde vurguyu bulmakta zorlanıyorsanız soru sorun.

Ne Maraş? KahraMANmaraş.

Ne vatan? aNAvatan

Ne altı? DeNİZaltı.

- En çok hata yapılan yer adları ise "-tan" hecesiyle bitenlerdir. Bu sözcükleri sık kullanmak zorunda olanların bile doğru vurguyu bulamadıkları sözcüklerdir bunlar. Vurgu hiç değişmez bir şekilde "-tan" hecesindedir. Yanlış olarak çoğunlukla orta hece vurgulanmaktadır.

PaKİStan (Y) – PakisTAN (D)

AfgaNİStan (Y) – AfganisTAN(D)

YunaNİStan (Y) – YunanisTAN(D)

ÖzbeKİStan (Y) – ÖzbekisTAN(D)

- Sayı vurgularına gelince... Sayılarda vurgu genel sözcük vurgusu kuralına uygun olarak sondadır. Bir bölümü hariç... Onlu sayılarda vurgu ilk hecede yani 'on' dadır. Tıpkı bileşik sözcük vurgusu gibi.

onBİR (Y) – ONbir (D)

onBEŞ (Y) – ONbeş (D)

- Arapça ya da Farsça kökenli bazı kelimelerde vurgu baştadır.
bilhassa – bilcümle – bilakis – bilmukabele – bilaistisna – bilfiil – bittabi

bizatihi – bilmukabele – natamam – namağlup – maaille – bivefa biçare

- Sözcük vurgusu konuşmanın akışı içinde doğal ve kendiliğinden oluşur. Ama dikkat etmezsek aynı doğallık içinde hata yapmak da kolaylaşır. O nedenle belli başlı vurgu kuralları ile en çok hata yapılan vurgu örneklerini vermeyi tercih ettim. Vurgu geniş bir konu. Anlatmadığım vurgu çeşitleri söylediğim gibi konuşmanın doğallığı içinde yerini bulur. Bunlar ayrıca ton ve tonlama ile iç içe geçmiş akıcı konuşma incelikleridir.

2.2.Tonlama

Konuşurken çıkarılan seslerin titreşim sayısının az ya da çok oluşuna 'ton' denir. Ses tonu, sesin alçalıp yükselmesi ve azalıp çoğalmasındır. Değişik ses tonları konuşmayı daha ilgi çekici ve anlamlı yapar. Konuşanın önem verdiği, anlam katmak istediği kelimelerde başvurduğu ton, kelime ve heceler arasında yükseklik – yoğunluk bakımından meydana getirdiği farklara 'tonlama' denir.

2.2.1.Tonlama Alıştırılmaları

- “Hayır” kelimesini kendisinden sonra gelen kelimelerin anlamına uygun şekilde söyleyiniz.

Hayır, kabul etmiyorum.(normal sesle)

Hayır, kabul etmiyorum. (öfkeyle)

Hayır, öyle demedim. (üzüntülü)

Hayır, bir şey değil, başınıza dert açar.(kaygılı)

Hayır, yanılıyorsunuz, işin aslı şu. (uzatarak ve karşı çıkarak)

Hayır, izin vermiyorum. (çok kızgın)

Hayır, sana gücenir miyim? (sevecenlikle)

- Aşağıdaki tekerlemeyi, alttaki anlatımları sağlayabilecek bir tonlamayla söylemeye çalışınız.

“Kangallı kaltabanlardan kakavan kahramanla kelepirci keleş kekeme kerim Kemahlı kerkenez kasıma kasımda kelkitin kekikli keklığıyle kaba-taslak kabak ikram etmiş.”

(1) Doğal, yansız bir sesle

(2) Hayretle

(3) Küçümseyerek

(4) Hayranlıkla

(5) Dedikodu edasıyla

(6) Tiksinierek

(7) Övünerek

(8) Kaygıyla

- Aşağıdaki ünlemleri, kendilerinden sonra gelen sözlerin anlamlarına uygun bir eda ile tonlamaya çalışınız.

A, rica ederim, ne önemi var.

A, bak hele, kim gelmiş!

A, ne diyorsunuz? (derin bir hayretle)

A, tadını kaçırdın ama...

A, daha neler! Üstüme iyilik sağlık!

Ah, bir elime geçse...

Ah, ben olsaydım.

Ah, seni dayak düşkünü seni!

Ah, yazık oldu emeklerime.

E, biz ne dedik?

E, sonra ne oldu? E, ne olmuş yani!

E, bak hele! Vay küstah vay!
E, ne var ne yok bakalım?

Eh, fena sayılmaz.
Eh, be birader!
Eh, işte geçinip gidiyoruz.
Eh, haydi öyle olsun.
Eh, orasını sen bilirsin.

- Aşağıdaki cümleleri uygun şekilde tonlamaya çalışınız. Bu arada “şimdi” kelimesinin aldığı değişik tonları izleyiniz.

Şimdi geldim diyorum, anlamıyor musun?
Daha fazla bekleyemem; ya şimdi ya da hiçbir zaman!
Anlamadım, şimdi mi diyorsun?
Sonra değil, şimdi.
Ne! Şimdi diyen sen değil misin?
Şimdi mi? Kesinlikle olmaz.
Sen şimdi onu bunu bırak da ötesinden söz et.
Şimdi buradaydı.

- Evet” kelimesini kendisinden sonra gelen kelimelerin anlamlarına göre söylemeye çalışınız.

Evet, kabul ediyorum.
Evet, öyle diyelim.
Evet, olsa da olur, olmasa da.
Evet, kesinlikle öyle.
Evet, vay canına!
Evet, çok iyi anlıyorum.
Evet, burama geldi.
Evet, anlat hele, sonra ne oldu?
Evet, kaç defa söyleyeceğim.
Evet, ama başka türlü de düşünebiliriz.
Evet, gerçekten de sevimli çocuk.
Evet, Allah cezanı versin.
Evet, peki efendim hay hay!

3.SESSİZ HARFLERİN ORTAYA ÇIKIŞ NOKTALARI

DUDAK	DİL UCU ALT DİŞ	YUMUŞAK DAMAK	ÜST DİŞ ALT DUDAK	DİL UCU DİŞ ETİ	DİL ORTASI ÜST DAMAK	DİL YANLARI YAN DİŞLER	DİL ÖNÜ ÜST DAMAK
P	S	K	F	L	T	J	Ç
B	Z	G	V	N	D	Y	C

3.1.ÇIKIŞ NOKTASINDA MEYDANA GELEN DEĞİŞİKLİKLER

SOLUKLU PATLAMA	SOLUKLU SIZLAMALI	SOLUKLU PATLAMA	SOLUKLU PATLAMA	SOLUKLU ATIMLI	SOLUKLU PATLAMA	SOLUKLU TİTREŞİM	SOLUKLU PATLAMA
P	S	K	F	L	T	J	Ç
B	Z	G	V	N	D	Y	C
SOLUKSUZ TİTREŞİM	SOLUKSUZ TİTREŞİM	SOLUKSUZ TİTREŞİM	SOLUKSUZ TİTREŞİM	SOLUKSUZ ATIMLI	SOLUKSUZ TİTREŞİM	SOLUKSUZ ATIM	SOLUKSUZ TİTREŞİM

Tabloda ki harfleri yüksek sesle tekrar ederken elinizin avuç kısmı yüzünüze bakacak şekilde dudaklarınıza yerleştirin. Harfleri tekrar ederken hangi harflerde daha fazla hava üflüyorsanız o harflere 'soluklu' harfler diyoruz.

Diğer fark; harfleri söylerken dışarı doğru attığımız harflere fiziksel eyleme göre 'patlamalı, sızmalı ve atımlı' harf deriz.

Titreşimli harflerde ise; harfi havayla dışarı atmak yerine, tam çıkış noktasında konuşma organlarının baskısıyla titreştiriyoruz.

Not: Tablo 2 de 'j' harfi soluklu ve atımlı iken 'y' harfi soluksuz ve titreşimlidir.

3.1.1. H-M-R-Ş HARFLERİNİN ÇIKIŞI

DİYAFRAM	DUDAK	DİL UCU ÜST DAMAK	DİL YANLARI ÜST DAMAK
H	M	R	Ş
SOLUKLU ATIMLI	SOLUKSUZ TİTREŞİMLİ	SOLUKSUZ TİTREŞİMLİ	SOLUKLU SIZMALI

NOT: ‘H’ harfi dilimizde en çok yutulan harflerdendir. Söylerken fazlaca nefese ihtiyaç duyduğumuz için genellikle de göğüs nefesi yetersiz geldiğinden yutulmaya müsaittir.

TEKERLEMELER

A SESİ

- Abana'dan Adana'ya abarta abarta apar topar ahlatla ağdalı avuntucu ahmak Ahmet'in avandanlıklarını aparanlardan Acar Abdullah ile Aptal Abdi akşam akşam bize geldi.
- Adalardan adalara adanan Adanalı Abroşun abarta abarta, Ahlatlı ağdacının avutucu, avutucu ahmak, aptal Abdurrahman'ın apraşı ağır ağır gidiyordu.

B SESİ

- Baldıran dalları ballandırmalı mı, ballandırmamalı mı? Sonra o bala daldıran baldıran dalları dallandırmalı mı, ballı dala dallandırmalı mı?
- Bizim damda var beş boz başlı beş boz ördek. Sizin damdaki beş boz başlı beş boz ördek, bizim damdaki beş boz başlı beş ördeğe siz de bizim gibi beş boz başlı beş ördek misiniz, demiş.

C SESİ

- Canı sıkın canı casusa cazibeleştirilmiş cehaletinden bahsederken contacı Cumhur civayı cumburtada cumhurdata caka satarak yanlarından geçti.
- Cihangir cihetindeki cibilliyetsiz cimri ciğerci cici cins civcivleri ciblikçinin cila sepetine koydu
- Cömertlerin cömertliği cömertleri cömertlendirdi

Ç SESİ

- Çapakçurlu çapaçul çarkçıbaşı çaylak Zülküf, Çatalcalı çakmakçı çivit Cahit'e: Behey çaçabalığı, çepiç, çerçi, çakaloz, çayır horozu, çöpçatan, çurçur, çirişotu demiş!
- Çatalca'da topal çoban çatal yapıp çatal satar, nesi için Çatalca'da topal çoban çatal yapıp çatal satar? Karı için mi Çatalca'da topal çoban çatal yapıp çatal satar?
- Çarık çorap dolak, ben sana çarık çorap dolak mı dedim?

D SESİ

- Dört deryanın deresini dört dergâhın derbendine devrederlerse dört deryadan dört dert dört dergâhtan dört dev çıkar.

- Dedemanda dayımın düdük delisi debdebeli deli dolu Doğan, doya doya doydum demeden, dedim dediğe dırdıra düşmeden gitti.

E SESİ

- Eğer, Eleşkirtli eleştirmen Eşref ile Edremitli Bedri'yi Ege'nin en iyi eyercisi biliyorlarsa. Ben de en iyi Ermenekli Erdem, Ergene'nin en iyi elektrikçisidir derim.
- El alem bir ala dana aldı aladanalandı da biz bir ala dana alıp ala danalanamadık.
- Eylememe, ne namının nağmeli mani mırıldanma manisine ne de mehmene namına nane mane emmene mani olur demiş.

F SESİ

- Fermanlı fabrikatör farmason Fuat, filden, fiilden, fısıltıdan, fosildan, fltten, flitten, ftrden fellik fellik kaçar.
- Fakat farfara fareler falancanın falanını falsosuz familtesitle fakir fabrikada faydalandılar.

G SESİ

- Güneyli gammad Galip gvur dağında güpegündüz galeyana gelmiş de Glgilođu. Gaziantepi gazup gazinocu Gaffur'u gitarciyla birlikte Gümüşhane'ye göndermiş.
- Geçen gece Gemerek'ten Gediz'e gelen Gebzeli gezginci gizemcilerden General Genzel gitarist gençlere Gerçek Dişilikle Gerçeklik Dışı ilişkiler arasında ne gibi bir gerçeklik olduğunu Sordu.
- Gıdasızlıktan gıcır gıcır gıcırdayanlara gıdıklanmaktan gına geldi.

H SESİ

- Hahamhanede hahambaşı hahamı homur homur homurdanır görünce, hemencecik heyecanlandı, hızlandı, hoşnutsuz hırçın halhallerle halkaları, halatları hallaçlara verdi.
- Heceye hevesli heykeltıraş heybetli heybesini hemşiresi Hendekli Esmaya hediye etti.
- Horasanlı hoppa hoca hokkabaz hoyrat Hozatlının horozuna hoyratlıkla hoşafırları döktü.

I SESİ

- İğdir'in iğil iğil akan ılıman ırmağının kıyıları iklim tıklım ılığın kaplıdır.
- İlim ılınan, ılıcalı ılıcalı akan ılık İğdir Irmağı'nın kıyıları ıkır tıklar ıgırıp ağaçlarıyla kaplıdır.
- İssız Sivrihisar'ın sarsıntısız şosesi üstünde zırlıtısız sızılıtsız bir yaz köşesi seçip sazsız, cazsız ve susuz, içkisiz sırf sosisonla işsiz bir yaz sürmek isteyişimizin sırrını sezişinize serzenişsizce sustum.

İ SESİ

- İbibiklerin ibibiklerini iyice iyileştirmek için İstinyeli istifçi ibişin istif istirdiyeleri mi yoksa İskilipli ispinoz işportacı İshak'ın işliğindeki ibrişimler mi daha iyi mi bilemiyorum.
- İbiş'le Memiş, iş miş dememiş, itişmiş kavga etmiş mahkemeye düşmüşler mahkeme leşmişler mi mahkemeleşmemişler mi?
- İbrikleri icat eden içli idealist İffet, ihtiyar ikiz ilerici imparatoru, İncirlili ipekçi iri İspanyol'un işaretli iti ile iz sürüp iyice izledi.

J SESİ

- Jimnastikçi Japon jeolog ,jübiledeki jüriye jurnal satıp, jiletini jurnaliyle jüriye verdi.
- Jurnalci Jale ile jeneratör Müjgân, Japonya'dan jilet, jant, jet, jambon, jelatin, jartiyer, jeton, jarse, Japongülü getirdiler.
- Jülide, jübilesinde jüriyle Jüpiter'e yalvardı.

K SESİ

- Kınıklı, kılıbık kırpıntı Kıyasettin, Kırımlı kılkuuyruk kıtmiri kıkır kıkır kıkırdatarak küskütük küçümen küfeci külhaniyle külüstür Kürşat'ı külünkle küngür üstüne kütte dek devirdi.
- Kürkü kürke kürkçü ular; kürekçi kürekle kürür karır; kürsü ile kürdan, kürkas, kürit ile küskün, küskütük, kürtün, küriyumla kürevi apayrı.
- Kırıkhan'daki kırıkçı kırçıl Kıvanç'ın kırıgın kırıkçısı, kırmızı kırdada kıkır kıkır kıkırdatarak Kırımlı kıkırdakçının kızıl kırlangıçlarını besliyormuş.
- Bu kara kantar kırk kilo kara katran tartar.

- Koca kokoz kokainman kokorozlana kokorozlana Kazablankalı kozmonot Köstler'e: Kök, kok, köken, kokot, kök sökmek, kokoreç, kökmantar, köknar, köçekçe, körkandil, krematoryum, kösnüklük ne diye sormuş.

L SESİ

- Langır langur laflamadan leblebiye lâfebeliği, lüpçülüğü lüplemeden Leylâ'dan Lâle'yi sorun.
- Leyla ile Lalelili Lale'ye leblebi ile likör ikram etmiş. Lüpçüler, lütfen lüzumlu lüzumsuz lakırdıları bırakın da lüzferle rızk, rot, rop, rint, ring, ray, radyoaktivite nedir diye konuşun.
- Losyoncu lort, lokomotifin loş lokantasında lokumcunun lokmalarını lokma lokma yuttu.
- Lüpçüler, lütfen lüzumlu lüzumsuz lâkırdıları bırakın da lüferlerinizi yiyin, lülelerinizi tütürün.

M SESİ

- Marmara'daki Karmarişli mermerciler mermerciliği meslek edinmişler, ama Mamak'taki mamacılar manyetizmacılıkla marmelatçılığı meslek edinmemişler.
- Marmaris'ten Marmara'ya maviş maviş menevişli mermerlerle mermerciler, mamacılar ve marmelatçılar mırın kırın, mışıl mışıl gittiler.
- Mehtapta melekleri mest eden meczup Mehdi mezarlıktaki mezarıcıları Mevlevi'nin mevlidinde methetti.
- Mısırlı mızıkacı mırıl mırıl mırıldanarak mızrağını mızrakla miymintiya mıhlattı.
- Mor vampir mor vampir mor vampir mor vampir.....

N SESİ

- Nargileci Nuri, nameci Nilüfer'e nargilesinden ne nameler dinletmiş.
- Namlı Nallıhanlı Nesrin'in nalinlerini nazikâne nergis satan nöbetşekeri alan Nezaket'e vermesine ne dersin?
- Niyazi'nin Nüvit'le nöbetleşe normal naklettiği narenciye naklini nöron Nuri'yle numaracı Numan kapmışlar.

O SESİ

- Ocak kıvılcımlandırıcılarından mısın, kapı gıcırdatıcılarından mısın? Ne ocak kıvılcımlandırıcılarındanım, ne kapı gıcırdatıcılarındanım.
- Oluklu'dan Kozlu'ya, Kozlu'dan Oğuzeli'nin Otçuk otogarına oba oba, ot toplaya toplaya Posoflu Osman'ın ocağına vardı.

- Okmeydanı'ndan Oğuzeli'ne otostop yap; Oltu'da volta at, olta al; Orhangazi'de Orhanelili Orhan'a otostopçuluk öğret, sonra da Osmancıklı Osman'a otoydu, fotoydu lotoydu, say dök.

Ö SESİ

- Özellikle özerklik üzerine Özdemir'e özgü, özgün ve özgül özellikleri izleyen Özbekli Özkan'la, Özakman, Izgan, Uzken, Özülken, Ozanlara uzanarak ezeli üzüntülerini azalttılar, azalttılar sonra da kuşları azat ederek yan gelip yattılar.
- Özüne özgü özverili Özgür'ün özellikli özerk öğretimde ödenekli örnek çalışmalarına Ozan Özakman da ortak oldu.
- Özüne özgü özverili Özgür'ün özellikli özerk öğretimde ödenekli örnek çalışmalarına Ozan Özakman da ortak oldu.

P SESİ

- Paçavracı paskal patronun paspasını paytak palavracı Pakize'nin paspal pabucunu patlattı.
- Pervasız palavracı, parasız pimponun pötikare paltosuna pompayı püskürttü.
- Pohpohçu pinti profesör pofur pofur pofurdayarak hınçla tunç çanak punç içip prospektüsünü papaz balığa biblosunun berisindeki papatya buketinin bu yanına bıraktı.

R SESİ

- Ramazanda Rizeli Remzi rüküş Rumezya'ya rastlamış da: römorkör, riziko, rokoko, rüzgârgülü, rıhrız, rehabilitasyon, rızk, rot, rop, rint, ring, ray ve radyoaktivite nedir diye sormuş.
- Romanyalı romantik romancı Roza, Roma'da romantik rol oynadı.
- Ramazanda razakı zade rastıkla Rasim, raftaki radyonun rabitasını kesti.

S SESİ

- Safranbolulu Safinazla Salihlili Salih Sivrihisar'da soğuk almışlar, sinüzit olmuşlar, sonra sımsıkı sarınarak söylenmesiz Seyitgazi'ye varıp, sarımsaklı sutesesini susarımsağı ile karıştırarak suyunu süzmüşler.
- Sizin damda var beş boz başlı beş boz ördek, bizim damda var beş boz başlı beş boz ördek. Sizin damdaki beş boz başlı beş boz ördek, bizim damdaki beş boz başlı beş boz ördeğe, "siz de bizcileyin beş boz başlı beş boz ördek misiniz", demiş.

- Sason'un susuz sazlıklarında sadece soğanla sarımsak yetişebileceğini söyleyen Samsunlu sebzecilerin sözüne sizler de sessizce ve sezgilerinize sığınarak inanabilirsiniz.

Ş SESİ

- Şavşatlı Şaban, Şar kıslalı şipşakçı Şekip, Şiştane'den şeytankuşunu, şiş şişeyi şişlemiş, şişeye keşişe şiş demiş.
- Şöhretsiz Şefik, şimdi, şekilsiz şık şaşkın şapşal şurupçuyu ve şosenin yokuşundaki şişko şıracıyı şıra şölenine çağırarak.
- Şu şosenin, serili serseri resimleri şasisinin şoşonsuz taşımaya şaşarsınız da, şosenin sansarlaştırmış suratlı dişsiz şaşı anası onun şu son şansına şaşmaz mı sanırsınız?

T SESİ

- Tahrili ve talihli tentürdiyotçu tetik Tahir'le tahterevallici tekinsiz Tefrik'in talimhanede ters türs konuşarak ter ter tepinip tir tir titremeleri Turhallı tombul Turgut'u tıptı tıptı tosbağa sokaktaki tömbekiçiye doğru yürüttü.
- Tokmakçı tokmağını tokmaklattırıyor mu, tokmaklattırmayıp topuzcudan topuz yiyor mu?
- Tuzsuz tulumbacı Turgut, turnaları tutarak tunç tulumbasına tutkalladı.

U SESİ

- Uluborlular utangaç Ulviye ile Uralı uğursuz Ulvi uğraşa uğraşa Urfa'daki urgancılara uzun uzun ulam ulam urgan sattılar.
- Ulubatlı utangaç Ulaş'a uğursuz Ulunay'ın uzun uzun uzattığı urganı uğraşa uğraşa aldı.
- Umumunuzun mumu umumumuzun mumudur.

Ü SESİ

- Üstü üç taşlı taç saplı üç tunç tası çaldıran mı çabuk çıldırır, yoksa iç içe yüz ton saç kaplı çanı kaldıran mı çabuk çıldırır.
- Üveçli Üvezli, Ürgüplü üzümünün üzüm üzüm üzülen , süzüm süzüm süzülen Ünyeli üzengili güzelini üvendireyle ürüye sürüye götürdü.
- Üç tunç tas has hoş kayısı hoşafı.

V SESİ

- Vırvırcı Vedia ile vıdıvıdıcı Veli, velinimeti vatman Vahit'e vilayette veda edip Vefa'ya doğru vaveylasız, velespitle volta vururlarken voleybolcu

vartan, virtüöz Vicdani ve Viranşehirli vatansever, viyolonselci Vecibe ile karşılaştılar.

- Viranede, vıcık vıcık vişne suyunu vurur vurmaz dövünen Vedat, avuçlarını ova ova vücuduna vurdu.

Y SESİ

- Yitik yerleri yollarda yorgunluktan, uykusuzluktan yıkıla yıkıla yürüyerek yangın yörelerinden sonra yakalayabildiler.
- Yuvarlak Yusuf, yumurtalı yusuflukları yukarı yurttaki yuvalarında yumruklarıyla yumrukladı.
- Yöndeş yöresel yönde yörünge yöresi yönergeyle yönetildi.

Z SESİ

- Zerzevatçının sepetini sıska sülük, tatsız, tuzsuz, sert sırtlı biri zikzaklar çizen tazı gibi taşıyordu.
- Zihni, zihnini Zeki'nin zikzak çizen zevzek züğürt sözleriyle uzun uzun zorladı.

(S,T,Z) Sedat Tınaz'ın tasasız suratsız teyzesine rastlama Sezen sıska sülük tazısını tuz tortusu tütsüsüne tutmasıydı.

(K,G) Galata Kulesi kapısı karşındaki kuru kahvecinin gıgısı çıkık dişi kırık kurbağa kafalı karakoncolos kalfası hakkı karışıklığa getirip kahveye kavruk kakule kırığı attı.

(B,P,D,Y) Batı tepe tahta depo dibinde beytutet eden pullu dede tekkesinden matrut bitli Vedat dar derede tatlı duttan dürülü pide yutup pösteği dide dide dört ayda dört türlü drde tutuldu.

(B,P) Bir pirinci birinci buluşta bir inci gibi birbirlerine bağlayıp perlepe berberi bastıbacak Bedri ile beraber Bursa bağrına parasız giden bu paytak budala basası topalı Badiden biberli bir papara yedi

(K,R,D) A be kuru dayı ne kuru sarı darı bu darı a be kuru dayı?

(D,L,T,K) Şu karşıda bir dal ,dalda bir kartal ,dal sarkar ,kartal kalkar ,kartal kalkar, dal sarkar. Dal kalkar, kartal sarkar, kantar tartar.

(M,Y,L) Bu yağurdu mayalamalı da mı saklamalı mı mayalamamalı da mı saklamalı mı?

KELİME SÖYLENİŞLERİ

UZUN A

A:kıbet , müteva:zı , şa:ha:ne , ila:hiyat , va:kıf, ma:na: , ka:fi
, nâ:ne , nâ:dir, nâ:me , ca:hil , ca:hit , seyaha:t ,
sa:dık , sa:bit , ka:til , na:zik , ta:rih ma:vi
hâ:tta , hâ:rf , dikka:t , şefka:t , kabaha:t , sıhha:t ,
na:mus , na:ne , na:sihat , ika:metgâh.....

İNCE A

lâla, lâstik, hâl, hâlbuki, lâf, lâkırdı, lâle, lâl, kâse, lâle, lânet, lâzım, kâzım ,
kâtip kemâl , selâm , plân , âlyans , dükkân , lâvabo , kâse , ikametgâh , kâmil,
lâkin , reklam , âlkol....

KISA A

Yarın, hayır, bayan, zarif, laik, layık, hakem ,alfabe ,yarar ,zarar, lakap, vakur,
zabıt.....

KAPALI E

Gece ,pencere, kendi, krem ,nem ,tencere, kalem, annem, elçi ,eldiven ,elli,
belli, belki ,en ,önemli, memur ,mermer, benzin ,renk , genç, mühendis ,bencil..

UZUN İ

İ:cat , bi:çare , bi:tap , veli: ,fenni: , cani: , hayati:
,fuzuli: , deruni: , fiziki: , asgari: , isti:fa , spi:ker

KALIN O

Ot , ova , ocak , ordu , bando , banyo , biblo , bono , tempo , foto , radyo

İNCE O

Lobut , loş , loca , lort , lokanta , lokum , losyon ,

KALIN U

Uç , ucuz , uçak , uçurum , uyku , ulu

İNCE U

Rûya , rûzgâr , hûlya , gûya , lûzûm , lûgat , nûr , nûri

KONUŞMA METİNLERİ ÖRNEKLERİ

BRUTUS'UN SAVUNMASI

Sözlerimi bitirinceye kadar sabredin... Yurttaşlarım, Romalı Kardeşlerim, susun! Göstereceğim sebebi dinleyin... Susun ki beni dinleyesiniz. Namusum hakkı için söylüyorum, bana inanın. Namusuma değer verin ki, bana inanasınız. Beni düşünerek tenkit edin. Düşünme gücünüzü işletin ki, rahat kararlar verebilesiniz.

Bu toplulukta biri varsa, Sezar'ı seven biri varsa, ben de ona diyorum ki: Brutus'un Sezar'a karşı duyduğu sevgi onunkinden hiç de aşağı değildi. Eğer, Sezar'ın bir dostu: "Öyleyse neden Brutus, Sezar'a karşı ayak diredi?" diye sorarsa, cevabım şudur: "Sezar'ı sevmediğimden değil, Roma'yı çok sevdiğimden... Sezar'ın ölümüyle hepinizin özgür olması, Sezar hayattayken hepinizin tutsak olarak ölmesinden daha mı kötü? Sezar beni severdi, onun için ağlıyorum. Sezar'ın bahtı açıldı, benim de gönlüm ferah...

Aranızdaki tutsaklığı dileyen biri var mı? Varsa söylesin. Çünkü ben, ona göre suçluyum. Yurdunu sevemeyecek bir alçak var mı? Varsa söylesin. Çünkü ben ona göre suçluyum. Bekliyorum, cevap verin...

Cicero'nun yazdığı ve başkalarından aldığı mektuplardan yalnız 931'i günümüze ulaşmıştır. Mektupları, M.Ö 68 yılında başlar, M.Ö 43 yılının 28 Temmuz'unda biter. Bunların arasında, zamanın en zengin ve saygın kişilerinden, Cicero'nun en yakın arkadaşı Atticus'a yazdıkları ve ondan aldığı mektuplar, Cicero'nun yakından tanıdığı, zamanın önemli kişilerine yazdığı ve almış olduğu mektuplar, kardeşi Quintus'a yazdığı mektuplar bulunur. Cicero'nun sekreteri Tiro, efendisinin kendisine dikte ettiği ve saklamaya değer bulduğu mektupların kopyalarını çıkarmış, bunları birbirine ekleyerek rulo halinde bir koleksiyon oluşturmuştur.

“**Beni** bu acıdan kurtarıp yeniden yaşatmak istiyorsun, bunun için her şeyi yapıyorsun; sen benim en sadık dostumsun. Sen benim kendimi yenilgiye uğratmadığıma şahitsin. Senin evindeyken kederin üstesinden gelmek için şimdiye kadar yazılmış olan her şeyi okudum. Fakat acım tüm tesellileri bertaraf etti. Ben daha önce kimsenin bana yapmadığı bir şey yaptım kendime. Kendimi yazarak teselli ettim. Eğer yazıcılar kopyalayabilirse, sana bu kitabı göndereceğim. Şunu söyleyebilirim ki, böylesi bir teselli yok. Birer birer günleri yazıyorum, bunu yazmaktan herhangi bir kazanç sağlayacağımdan değil, ama şu an için beni oyalıyor, tabi ki (üzerimdeki yoğun duygu durumu yüzünden) yeterli değil, ama rahatlıyorum ve en azından ruhumu değil, olaylara bakışımı düzeltiyorum, tabi eğer yapabiliyorsam.” (M.Ö 45 yılının Mart ayında, kızı öldükten sonra arkadaşı Atticus’a yazdığı mektup)

“**(...) Ey Romalılar**, tüm ulusları yenen Roma halkı, bir katil, bir haydut ve bir Spartacus’la savaşıacaktır. Ancak, kendisini hep Catilina’ya benzeterek övünür, işlediği cinayetlere bakılacak olursa onunla eşittir, çalışkanlık konusunda ise onun gerisindedir. Catilina’nın hiç ordusu olmadığı için apar topar bir ordu kurdu; Antonius ise elindeki orduyu yitirdi. Catilina’yı benim gösterdiğim özenle, senatonun yetkisiyle, kendi çabanız ve erdeminizle nasıl yendiyseniz, aynı biçimde Antonius’un haydutluğunun da, senatoyla şimdiye değin hiç görülmemiş düşünce birliğiniz sayesinde, önderlerinizin ve ordunun erdemiyle bastırıldığını kısa zamanda duyacaksınız.” (Cicero’nun Dördüncü Philippicae Söylevi)

M. T. Cicero

Hatip, başkalarının sükûnetle ve kararsızlıkla anlattıkları şeyi, kudret ve cazibiyle anlatan adamdır.

M. T. Cicero

Söyleyeceğin konuyu iyice kavra, kelimeler arkadan geleceklerdir.

Aristoteles

Konuşma sanatını bilen adam, düşündüklerinin hepsini söylemez; fakat söylediklerini düşünür de söyler.

Aristoteles

Söylemek ve belagat aynı anlama gelmez, konuşmak bir şeydir, iyi konuşmak bambaşka bir şey. Bir budala da bir şeyler söyleyebilir; ama bilge bir adam konuşur.

Ralph Waldo Emerson

İyi bir konuşmacı; etkili konuşmasını bilen değil, gönlü bir inançla sarhoş olandır.

Aristo

Konuş ki seni göreyim.

Romanos Diogenes

Sokrates'e: "Sen herkese konuşma sanatını öğretiyorsun da, kendin neden iyi bir hatip değilsin" dediler. Şöyle cevap verdi: "Ziyanı yok, bilek taşları da kendi kendilerini kesemezler, fakat kaba demirleri keskin yaparlar."

Fenelon

Ne kadar uzun anlatırsan o kadar az hatırlanır.

KAYNAKÇA

Jülide SÖNMEZ - Konuşma İletişim Diksiyon

Levent DÖNMEZ - Oyuncu, Spiker, Seslendirme Sanatçısı ve Diksiyon Eğitmeni

Can GÜRZAP - Söz Söyleme ve Diksiyon alıştırmaları

Cengiz İNGİZ- Konuşma Sanatı

EĞİTİMLERİMİZ

AHŞAP TEKNOLOJİSİ

AHŞAP BOYAMA KURSU
AHŞAP YAKMA TEKNİĞİ KURSU
AİLE EĞİTİMİ KURSU

BAHÇECİLİK

ARICILIK KURSU
BAHÇECİLİK KURSU

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ

AUTOCAD KURSU
BİLGİSAYAR KULLANIMI-İŞLETMENLİĞİ KURSU
BİLGİSAYARDA DOKÜMAN HAZIRLAMA
OFİS PROGRAMLARI KULLANIMI KURSU
MEB ONAYLI / KPSS İÇİN
MOBİL PROGRAMLAMA (ANDROİD-İOS) KURSU
WEB TASARIM KURSU

BÜRO YÖNETİMİ VE SEKRETERLİK

YÖNETİCİ ASİSTANLIĞI VE BÜRO YÖNETİMİ
KURSU

CAN VE MAL GÜVENLİĞİ

AFET BİLİNCİ EĞİTİMİ KURSU

ÇİLT BAKIM HİZMETLERİ

ÇİLT BAKIMI/MAKYAJ KURSU

ÇOCUK GELİŞİMİ

0-72 AY ÇOCUK GELİŞİMİ KURSU
0-72 AY ÇOCUKLARI İÇİN OYUN VE OYUNCAK
KURSU
HAMİLELİK VE BEBEK BAKIMI KURSU
ÖZEL EĞİTİM GEREKTİREN BİREYLER İÇİN AİLE
DESTEK PROGRAMI KURSU

DENİZCİLİK

SUDA CANLI KALMA VE SUDA CAN KURTARMA
KURSU

EL SANATLARI

FİLOGRAFİ KURSU
GÜMÜŞ İŞLEMELİĞİ-KUYUMCULUK-KAZAZİYE
KURSU
KEÇE AKSESUARLARI YAPIMI
KÖSELE ÇANTA YAPMA KURSU
NAKIŞ (EL) KURSU
NAKIŞ (MAKİNE)KURSU
ŞİŞ VE TİĞ ÖRÜCÜLÜĞÜ KURSU
QUİLLİNG KAĞIT RÖLYEF KURSU

GIYİM ÜRETİM TEKNOLOJİLERİ

GIYİM KURSU
MODELİSTLİK-STİLİSTLİK KURSU
HASTA VE YAŞLI HİZMETLERİ
ÖZ BAKIMA DESTEK ELEMANI

GRAFİK ve FOTOĞRAF

BİLGİSAYAR DESTEKLİ REKLAM VE TASARIM
KURSU
FOTOĞRAFÇILIK KURSU
FOTOĞRAFÇILAR İÇİN PHOTOSHOP KURSU
ÜÇ BOYUTLU GRAFİK ANIMASYON 3DSMAX
KURSU
GRAFİK TASARIM KURSU

HUKUK

ADLİ KALEM İŞLERİ

İTFAİYECİLİK VE YANGIN GÜVENLİĞİ

ORMAN VE KIRSAL ALAN YANGINLARINA
MÜDAHALE KURSU
YANGIN EĞİTİMİ KURSU

KONAKLAMA VE SEYAHAT HİZMETLERİ

HAVUZ SUYU OPERATÖRLÜĞÜ KURSU

KİŞİSEL GELİŞİM

ARDUINO KURSU
AVCI EĞİTİMİ KURSU
BAĞIMLILIKLA MÜCADELE EĞİTİMİ KURSU
BRAİLLE ALFABESİ EĞİTİMİ KURSU
CENAZE YIKAMA KURSU
GİRİŞİMCİLİK KURSU
GÖRGÜ KURALLARI KURSUDİKSİYON KURSU
DESTEKLEME VE YETİŞTİRME KURSU (LİSE
MEZUNLARINA YÖNELİK ÜNİVERSİTEYE HAZIRLIK
KURSU)
DGS (DİKEY GEÇİŞ SINAVI)KURSU
ETKİLİ VE HIZLI OKUMA KURSU
EVDE BASİT ONARIMLAR KURSU
KPSS LİSE KURSU
KPSS ÖN LİSANS KURSU
HIZLI KLAVYE KULLANIM KURSU
İLK YARDIM KURSU
İŞ GÜVENLİĞİ VE İŞÇİ SAĞLIĞI KURSU
İŞARET DİLİ KURSU
İLETİŞİM KURSU
KALORİFER ATEŞLEYİCİ(KATI-SIVI-GAZ) KURSU
KAYNAKÇILIK KURSU
KUAFÖRLÜK KURSU
KUR'AN-I KERİM KURSU
KURBAN KESİMİ KURSU
LİDERLİK EĞİTİMİ KURSU
MANTAR YETİŞTİRİCİLİĞİ KURSU
MODEL UÇAK YAPIMI KURSU
MOTORLU TAŞIT SÜRÜCÜLERİ SINAV SORUMLU
OLTA DONANIMI ve BALIK AVCILIĞI KURSU
OSMANLICA KURSU

OKÇULUK KURSU

TULUM EĞİTİMİ KURSU

MUHASEBE VE FINANSMAN

MUHASEBE(BİLGİSAYAR DESTEKLİ) KURSU
MUHASEBE (ÖN-TEMEL) KURSU

MÜZİK VE GÖSTERİ SANATLARI

BAĞLAMA KURSU
DRAMA KURSU
GİTAR KURSU
KEMENÇE KURSU
MODERN DANSLAR KURSU
MÜZİK KURSU (ÇOCUKLAR İÇİN)
PIYANO KURSU
TÜRK HALK MÜZİĞİ KOROSU
TÜRK HALK OYUNLARI KURSU
TÜRK HALK OYUNLARI YÖRE OYUNLARI
ÖĞRETİCİLİĞİ KURSU
TÜRK SANAT MÜZİĞİ KOROSU
TÜRK SANAT MÜZİĞİ TEMEL EĞİTİMİ KURSU
UYGULAMALI TİYATRO KURSU

OKUMA YAZMA

OKUMA YAZMA 1.KADEME KURSU
OKUMA YAZMA 2.KADEME KURSU

ÖĞRETMENLİK VE ÖĞRETİM

EĞİTİCİNİN EĞİTİMİ KURSU
MOTORLU TAŞITLAR DİREKSİYON USTA ÖĞRETI-
CİLİĞİ KURSU
MOTORLU TAŞITLAR TRAFİK VE ÇEVRE USTA
ÖĞRETİCİLİĞİ KURSU
ÖĞRETMENLER İÇİN TİYATRO KURSU
SINIF ÖĞRETMENLERİNE YÖNELİK ENSTRÜMAN
KURSU
USTA ÖĞRETİCİ ORYANTASYON EĞİTİMİ KURSU
ÜCRETLİ ÖĞRETMENLER İÇİN ÖZEL EĞİTİM
UYGULAMALARI KURSU

PAZARLAMA VE PERAKENDE

EMLAK DANIŞMANLIĞI KURSU
SATIŞ ELEMANI KURSU

SANAT VE TASARIM

EBRU KURSU
HÜSN-İ HAT KURSU
İĞNE OYASI KURSU
İPEK BÖCEĞİ KOZASINDAN ÇİÇEK YAPIMI
RESİM KURSU
SEDEF KAKMA KURSU
TAKI TASARIM KURSU
TEZHİP KURSU

SERAMİK VE CAM TEKNOLOJİSİ

CAM İŞLEMELİĞİ -YARI OTOMATİK CAM
ŞEKİLLENDİRİCİLİĞİ TEKNOLOJİSİ KURSU
ÇİNİCİ-TAHRİRCİ KURSU
SERAMİK KURSU

SPOR

ATLETİZM KURSU
FUTBOL KURSU
MUAY THAI KURSU
MASA TENİSİ KURSU
STEP-AEROBİK KURSU
TEKVANDO KURSU
VOLEYBOL KURSU
YÜZME KURSU

ULAŞTIRMA HİZMETLERİ

OKUL SERVİS ARAÇ SÜRÜCÜLERİ EĞİTİMİ KURSU
OKUL TAŞITLARI REHBER PERSONEL EĞİTİMİ

YABANCI DİLLER

ALMANCA	A1 - A2
ARAPÇA	A1 - A2
ÇİNCE	A1 - A2
FRANSIZCA	A1 - A2
İNGİLİZCE	A1 - A2
İNGİLİZCE	B-1
RUŞÇA	A1 - A2

YABANCILAR İÇİN A-1 SEVİYE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ
KURSU
YABANCILAR İÇİN A-2 SEVİYE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ
KURSU
YABANCILAR İÇİN B-1 SEVİYE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ
KURSU

YİYECEK VE İÇECEK HİZMETLERİ

AŞÇILIK KURSU
PASTACILIK KURSU

TUZLA HALK EĞİTİMİ MERKEZİ

*Eğitim ve Kültürün Buluştuğu
Yerde Buluşalım...*

KURS KAYIT İÇİN: tuzlahem.meb.k12.tr

307091@meb.k12.tr

tuzlahalkegitimimerkezi

TuzlaHEM

TuzlaHEM

İLETİŞİM

Evliya Çelebi Mah.
Gündoğdu Sok.
No:3 Tuzla/İSTANBUL
(0216) 395 77 43